

Turvallisuusohjelma

Ohjelmapohja



Vantaa

STRATEGINEN OHJELMA

Sisällysluettelo

1. Strategisen ohjelman perustiedot	4
2. Tiivistelmä	5
3. Ohjelman tavoiteltu muutos	6
3.1. Lähestymistavan muutos turvallisuushaasteisiin.....	6
3.2. Turvallisuuspolku muutoksen viitekehyksenä.....	7
3.1. Muutoksen kohderyhmät.....	8
3.3. Muutoksen menestystekijät.....	10
4. Ohjelman tavoitteet.....	13
4.1. Muutoksen osa-alue 1: Lasten ja nuorten turvallisuuden kokemuksen ja tulevaisuudenuskon vahvistaminen.....	13
4.2. Muutoksen osa-alue 2: Aukkaille turvallinen, toimiva ja viihtyisä kaupunkitila.....	15
4.3. Muutoksen osa-alue 3: Palveluiden ja henkilöstön turvallisuuden ja valmiuksien kehittäminen	17
5. Strateginen yhteys ja raja- aus	19
5.1. Kytkeä kaupunkistrategiaan	19
5.2. Vaikuttavuus	19
5.3. Ohjelman raja- aus ja suhteet muihin ohjelmiin.....	20
5.4. Ohjelma osana strategista muutosta	21
6. Tilannekuva ja tietopohja	22
6.1. Tilannekuvan ja tietopohjan päivitys	22
6.2. Avainindikaattorit.....	22

Julkaisija

Vantaan kaupunki

pvm 04/2026

Yhteyshenkilö tarvittaessa tai toimialatieto/yksikkö

Ohjelmajohtaja Hannu Rusama

1. Strategisen ohjelman perustiedot

Ohjelman nimi: Turvallisuusohjelma

Strategiakausi: 2026–2029

Ohjelman omistajat: Tiina Harju–Kukkula, Mari Kalmari

Ohjelmajohtaja: Hannu Rusama

Ohjausryhmä: Tiina Harju–Kukkula, Mari Kalmari, Leena Rusanen, Jarno Köykkä, Jussi Perämäki, Tiina Kulju–Palo, Susanna Issakainen, Markus Hammarström

Neuvonantajaryhmä: Ari Evwaraye (Effekt Fund), Emilia Hämäläinen (THL), Antti Kivijärvi (Nuorisotutkimusseura), Saija Benjamin (Helsingin yliopisto), Johanna Sergejeff (Jyväskylän yliopisto), Johanna Siikaluoma (Myymanni, Citycon)

Lisäksi rakennamme yhdessä Nordic Safe Citiesin kanssa pohjoismaisten kaupunkien verkostoa segregation ja turvallisuuden teemoissa.

Versio ja päiväys: 27.4.2026

2.Tiivistelmä

Vantaan turvallisuusohjelma 2026–2029 on strateginen muutosohjelma, joka vastaa kaupungin keskeisiin ja voimistuneisiin turvallisuushaasteisiin kokonaisvaltaisella, tietoon perustuvalla ja laajaan yhteistyöhön nojaavalla lähestymistavalla. Ohjelman taustalla ovat viime vuosina korostuneet turvallisuuteen liittyvät huolet, kuten lasten ja nuorten lisääntyneet turvattomuuden kokemukset, nuorisorikollisuuden kehityskulut, tietyissä paikoissa näkyvät kaupunkitilan turvattomuuden ilmiöt sekä palveluissa ja henkilöstön työssä esiintyvät häiriötilanteet. Nämä ilmiöt vaikuttavat kaupunkilaisten arkeen ja ovat samalla heikentäneet mielikuvaa Vantaasta turvallisena kaupunkina, mikä heijastuu kaupungin vetovoimaan ja luottamukseen.

Ohjelman tavoitteena on vahvistaa sekä koettua turvallisuutta että vähentää todettujen turvallisuuspoikkeamien määrää sekä edistää myönteistä ja kestävästä kehitystä erityisesti niissä ilmiöissä ja kohderyhmissä, joissa riskit ja haitalliset vaikutukset kasaantuvat. Turvallisuusohjelma kokoaa kaupungin keinot yhteen ja kohdistaa ne turvallisuuskysymyksiin, joissa vaikutukset ovat merkittävimmät. Turvallisuutta tarkastellaan kolmesta toisiaan täydentävästä näkökulmasta: lasten ja nuorten, asukkaiden ja kaupunkitilan sekä palveluiden ja henkilöstön turvallisuudesta.

Ohjelma ei pyri kattamaan kaikkea turvallisuutta eikä korvaa kaupungin lakisäätelystä turvallisuus- tai valmiussuunnittelua, vaan täydentää niitä kohdennetulla muutosotteella. Keskiössä ovat ennaltaehkäisy, vaikuttavien ratkaisujen kehittäminen, tiedolla johtaminen ja tiivis yhteistyö. Erityistä huomiota kiinnitetään niihin turvallisuushaasteisiin, joiden ratkaiseminen edellyttää kumppanuuksia kaupungin ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Turvallisuutta vahvistetaan yhteistyössä kaupungin, hyvinvointialueen ja poliisin kanssa.

Ohjelma tukee Vantaan kaupunkistrategian toteutumista sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä, viihtyisyyttä, luottamusta ja turvallisuutta sekä arjessa että pitkällä aikavälillä.

3. Ohjelman tavoiteltu muutos

3.1. Lähestymistavan muutos turvallisuushaasteisiin

Ohjelmalla tavoitellaan ymmärrystä, osaamista, kumppanuuksia ja toimenpiteitä kaupungin keskeisiin turvallisuushaasteisiin.

Onnistumisessa keskeistä on myös keskeisimpien sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö ja samaan tavoitteeseen pyrkiminen. Keskeisimpiä sidosryhmiä jo toimivallankin perusteella ovat sekä poliisi että Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Turvallisuuskysymysten syvempi ymmärrys ja erilaiset vaikuttimet on ensisijaisia, jotta löydetään toimivimmat ja tehokkaimmat toimenpiteet niiden ratkomiseen.

Ennaltaehkäisyyn ja pysyvän hyvinvoinnin rakentamisessa ja sitä kautta turvallisuushaasteiden ennaltaehkäisyssä keskeistä on systeeminen lähestymistapa ja eri toimintojen ja toimialojen liittyminen toisiinsa. Pistemäisissä turvallisuushaasteissa varsin yksityiskohtaiset pistemäiset ratkaisut taas voivat joskus olla parhaimpia. Ohjelmassa pyritään tarkastelemaan näitä molempia tasoja ja tunnistamaan milloin mikäkin ratkaisu on tehokkain.

Turvallisuusohjelman kohteena ovat turvallisuuskysymyksen kannalta akuuteimmat ja muutosta tarvitsevat kysymykset, joihin se keskittyy kehittämällä olemassa olevaa, tutkimalla uusia mahdollisia ratkaisuita ja kokeilemalla innovaatioita.

Ohjelmalla tavoitellaan konkreettista muutosta siihen, miten Vantaan kaupunki ymmärtää, johtaa ja toteuttaa turvallisuustyötä. Ohjelmatyön

kautta siirrytään hajanaisista ja reaktiivisista toimista yhteiseen, tietoon perustuvaan ja ennakoivaan turvallisuuden johtamiseen, joka keskittyy kaupungin kriittisimpiin ilmiöihin. Turvallisuus nähdään kokonaisuutena, jossa todetut turvallisuuspoikkeamat ja koettu turvallisuus, kaupunkitilan laatu, yhteisöllisyys ja luottamus kietoutuvat yhteen. Ratkaisut rakennetaan poikkihallinnollisesti ja kumppanuuksissa kaupungin ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Ohjelma kirkastaa turvallisuuden muutoskohteet, erityisesti lasten ja nuorten arjen, turvattomat paikalliset kaupunkitilat sekä palveluiden ja henkilöstön häiriötilanteet ja ohjaa kaupungin toimintaa kohdennettuihin, vaikuttaviin ja seurattaviin toimenpiteisiin, jotka vahvistavat turvallisuuden kokemusta ja kestävää myönteistä kehitystä pitkällä aikavälillä. Ohjelma luo strategista kehystä turvallisuuskokonaisuudesta ja tuo näkyviin kaupungin roolin, sekä toimialojen kytkeytymisen samaan kysymykseen ja samaan tavoitteeseen.

3.2. Turvallisuuspolku muutoksen viitekehyksenä

Turvallisuuspolku	Näkökulmat ja kohderyhmät		
	Lapset ja nuoret	Asukkaat ja kaupunkitila	Palvelut ja henkilöstö
Turvallisuus paranee	Nuorisorikollisuus vähenee	Kaupunkitilan rikollisuus vähenee	Palveluiden keskeytykset häiriötilanteiden takia vähenevät
Julkinen tila rauhoittuu ja ilmapiiri paranee	Häiriökäyttäytyminen vähenee	Häiriökäyttäytyminen ja koettu häirintä vähenee	Häiriötilanteiden määrä palveluissa vähenee
Luottamus ja turvallisuuden tunne vahvistuvat	Lasten ja nuorten turvallisuuden tunne paranee	Kaupunkitilan viihtyisyys ja koettu turvallisuus paranee	Henkilöstön turvallisuuden tunne paranee

Turvallisuusohjelmassa turvallisuutta tutkitaan kolmella eri tasolla kolmen eri kohderyhmän näkökulmasta. Turvallisuuspolku kuvaa turvallisuuskysymystä kovan turvallisuuden, sosiaalisen ilmapiirin ja luottamuksen näkökulmasta. Turvallisuus nähdään perusedellytyksenä lasten ja nuorten kasvuun, oppimiselle ja kaupungin myönteiselle kehitykselle. Polku rakentuu kolmiportaisesti: niin sanotusta kovasta turvallisuudesta arjen julkisen tilan laatuun ja tunnelmaan ja edelleen luottamuksen ja yhteisöllisyyden vahvistumiseen.

Ylin taso keskittyy rikollisuuden ja vakavien häiriöiden vähentämiseen tietoon perustuvalla turvallisuustyöllä ja moniviranomaisyhteistyöllä. Kun perusrakenne on kunnossa, painopiste siirtyy julkisen tilan rauhoittamiseen, siisteyteen, valaistukseen ja positiiviseen käyttöön. Elävä katutaso, kulttuuri ja tapahtumat tukevat myönteistä ilmapiiriä ja vähentävät turvattomuuden kokemusta. Polun rakenne hahmottaa turvallisuuden eri tasoja.

Kestävä turvallisuus syntyy kuitenkin ennen kaikkea luottamuksesta – naapureihin, viranomaisiin ja omaan asuinympäristöön. Aukkaiden osallisuus, yhteisölliset kohtaamispaikat ja avoin viestintä vahvistavat sosiaalista kontrollia ja ehkäisevät häiriöiden uusiutumista.

Turvallisuuspolku kytkeytyy tiiviisti Myönteisen aluekehityksen ohjelman tulevaisuuden ja asumisen polkuihin: työllisyys, koulutus ja toimiva ympäristö tukevat suoraan turvallisuuden kokemusta.

Turvallisuuspolku kuvaa kaupunkiturvallisuuden eri tasoja. Ylimpänä on ns. kova turvallisuus ja erityisesti rikollisuus ja alimmalle tasolle taas liittyy ennen kaikkea koetun turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia kysymyksiä.

Turvallisuusohjelmassa polkua tutkitaan kohderyhmittäin.

Turvallisuuspoluissa ja niihin liittyvissä toimenpiteissä tunnistetaan asukkaiden moninaisuus ja huomioidaan eri ihmisryhmien, kuten ikäihmisten ja vammaisten, tarpeet ja näkökulmat. Turvallisuuden perustana tunnistetaan myös riittävä toimeentulo, mahdollisuus koulutukseen, työhön, harrastuksiin sekä toimivien hyvinvointipalveluiden saavutettavuus.

3.1. Muutoksen kohderyhmät

Lapset ja nuoret

Lasten ja nuorten näkökulmasta turvallisuuspolun tasot kulkevat nuorisorikollisuudesta turvattomuuden kokemuksiin. Kaupunkitilan osalta ohjelmassa tunnistetaan paikkoja, jotka lapset ja nuoret kokevat

turvattomiksi, ja niihin laaditaan korjaus- ja kehittämissuunnitelmat. Lasten ja nuorten kohdalla myös sosiaalisen median turvallisuuskysymykset korostuvat. Sosiaalinen media on myös hyvä nähdä eräänlaisena kaupunkitilana.

Turvallisuusohjelman lasten ja nuorten tavoitteisiin kytkeytyvät strategiset tavoitteet:

- Vahvistamme yhteisöllisyyttä
- Lisäämme kaupunkikeskusten viihtyisyyttä
- Parannamme turvallisuutta

Aukkaat ja kaupunkitila

Turvallisuusohjelma lähestyy yhteiskunnallisia negatiivisia ilmiöitä, kuten esimerkiksi rasismi, vihapuhe, polarisaatio, radikalisoitumisen riski ja demokratian heikentyminen niiden seurauksien torjunnasta ja riskien pienentämisestä käsin. Turvallisuusohjelman tarkastelussa on siis esimerkiksi rasismiin kytkeytyvä väkivalta ja radikalisoitumisen riski. Ohjelmassa on selkeä yhtymäkohta kotoutumisen ohjelmaan, mutta rajaus menee siinä, että turvallisuusohjelmassa nämä ilmiöt otetaan tarkasteluun turvallisuushista käsin ja kotoutumisen ohjelmassa taas esimerkiksi edistetään hyviä väestösuhteita. Myös turvallisuusohjelman kautta kaupunki sitoutuu aktiivisesti ehkäisemään rasismia, syrjintää ja viharikoksia sekä vahvistamaan yhdenvertaisuutta kaikissa palveluissaan.

Erityisesti asukkaat ja kaupunkitila kokonaisuus kytkeytyy vahvasti myös myönteisen aluekehityksen ohjelmaan. Alueellinen tarkastelu kaupunkitilan ja asukkaiden osalta on keskeistä, koska syyt eivät välttämättä ole ollenkaan samat, jos esimerkiksi koettu turvallisuus lähtee laskuun.

Turvallisuusohjelman asukkaiden ja kaupunkitilan tavoitteisiin kytkeytyvät strategiset tavoitteet:

- Vahvistamme yhteisöllisyyttä
- Lisäämme kaupunkikeskusten viihtyisyyttä
- Parannamme turvallisuutta
- Pysäytämme alueellisen eriytymisen
- Varmistamme kotoutumisen
- Nostamme työllisyyttä ja koulutustasoa

Palvelut ja henkilöstö

Palveluiden ja henkilöstön osa-alue keskittyy palveluiden häiriötilanteisiin sekä henkilöstön turvallisuuden tunteeseen eri toimintaympäristöissä. Tarkastelu tehdään palvelutuotannon näkökulmasta: tavoitteena on varmistaa, että palvelut pysyvät toimintakykyisinä turvallisuuspoikkeamista huolimatta. Osa-alue ei arvioi yksittäisiä turvallisuustoimenpiteitä, vaan palveluiden jatkuvuutta ja henkilöstön resilienssiä turvallisuus- ja häiriötilanteissa.

Turvallisuusohjelman palveluiden ja henkilöstön osa-alueeseen kytkeytyvät strategiset tavoitteet:

- Parannamme turvallisuutta
- Vaikutamme inhimillisesti työssämme
- Vahvistamme kykyämme uudistua ja ratkaista

3.3. Muutoksen menestystekijät

Turvallisuusohjelman toteuttaminen edellyttää systemaattista, pitkäjänteistä ja poikkihallinnollista muutostyötä. Turvallisuushaasteet ovat luonteeltaan monisyisiä: ne kytkeytyvät sosiaalisiin ilmiöihin, kaupunkitilan käyttöön, palvelujärjestelmän toimivuuteen, yksilöiden kokemuksiin sekä luottamukseen instituutioita kohtaan. Siksi turvallisuuden vahvistaminen ei voi perustua yksittäisiin toimenpiteisiin tai lyhytaikaisiin reaktioihin, vaan kokonaisvaltaiseen muutokseen siinä, miten turvallisuutta ymmärretään, johdetaan ja rakennetaan.

Ohjelmassa turvallisuustyö nähdään sekä rakenteellisena että kokemuksellisenä kysymyksenä. Todetut turvallisuuspoikkeamat ja koettu turvallisuus kehittyvät rinnakkain, ja molempiin on vaikutettava samanaikaisesti. Muutoksen toteuttaminen perustuu siihen, että kaupunki tunnistaa kriittisimmät turvallisuusilmiöt, kohdentaa voimavaroja vaikuttavimpiin kohtiin ja toimii tiiviissä yhteistyössä keskeisten kumppaneiden kanssa.

Turvallisuusohjelman muutos rakentuu useista toisiaan vahvistavista osaluista, jotka yhdessä muodostavat ohjelman toimeenpanon perustan. Turvallisuusohjelman onnistuminen perustuu tunnistettuihin menestystekijöihin, jotka ohjaavat sekä strategista ajattelua että käytännön toimeenpanoa:

Tieto ja tilannekuva

Ajantasainen ja yhteisesti jaettu tilannekuva on turvallisuustyön perusedellytys. Tietoa ei kerätä vain raportointia varten, vaan sitä käytetään aktiivisesti päätöksenteossa, toimenpiteiden kohdentamisessa ja muutoksen seurannassa.

Poikkihallinnollinen ja poikkisektorinen yhteistyö

Turvallisuushaasteet ylittävät hallinnolliset rajat. Ohjelman toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupungin toimialojen välillä sekä kumppanuuksia poliisin, hyvinvointialueen, järjestöjen, tutkimuslaitosten ja muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyön tavoitteena on yhteinen ymmärrys ilmiöistä ja toisiaan tukevat toimenpiteet. Erityiseksi onnistumistekijäksi muodostuu sellaisten turvallisuuskysymysten kumppanuudet, joissa vahvin toimivalta on jollain toisella organisaatiolla. Tällaisia kysymyksiä ovat esimerkiksi päihteidenkäyttöön liittyvät kysymykset sekä nuorisoriikollisuus. Moniin turvallisuushaasteisiin ei ole ratkaisua kaupungin omassa toimivallassa. Onnistuminen edellyttää toimivia kumppanuuksia ja yhteistä vastuunkantoa erityisesti poliisin ja hyvinvointialueen kanssa.

Kohdennetut ja vaikuttavat toimenpiteet

Ohjelma keskittyy valittuihin turvallisuushaasteisiin sen sijaan, että pyrkisi kattamaan kaiken turvallisuustyön. Tämä mahdollistaa resurssien

tehokkaan käytön ja todellisen vaikuttavuuden. Turvallisuusohjelmassa keskitytään rajattuihin, kriittisiin ilmiöihin. Toimenpiteet suunnitellaan kohderyhmäkohtaisesti (lapset ja nuoret, asukkaat ja kaupunkitila, palvelut ja henkilöstö) ja kohdistetaan sinne, missä riskit ja haitalliset vaikutukset kasaantuvat. Painopiste on ennaltaehkäisyssä, varhaisessa puuttumisessa ja toimintamalleissa, joita voidaan vakiinnuttaa osaksi kaupungin arkea. Ennaltaehkäisyyn lisäksi myös kriittisten turvallisuuskysymysten ratkaisu on keskeistä.

Johtaminen ja toimeenpanokyky

Muutoksen läpivienti edellyttää selkeää vastuunjakoja, johdon sitoutumista ja kykyä tehdä tarvittavia painopistevalintoja. Turvallisuusohjelma kytketään kaupungin johtamisrakenteisiin ja päätöksen tekoon siten, että ohjelman tavoitteet ohjaavat käytännön tekemistä eivätkä jää irrallisiksi linjauksiksi.

Ennaltaehkäisevä ja ennakoiva työote

Turvallisuutta vahvistetaan ennen kuin ongelmat kärjistyvät. Varhainen puuttuminen, riskien tunnistaminen ja yhteisten toimintamallien kehittäminen vähentävät raskaampien ja kalliimpien toimenpiteiden tarvetta.

Luottamuksen rakentaminen

Kestävä turvallisuus syntyy luottamuksesta: asukkaiden luottamuksesta kaupunkiin ja viranomaisiin, henkilöstön luottamuksesta omiin valmiuksiinsa ja organisaation tukeen sekä toimijoiden välisestä luottamuksesta. Avoin viestintä, osallisuus ja läsnäolo arjessa ovat keskeisiä muutostoimenpiteitä.

Jatkuva arviointi ja oppiminen

Ohjelman toimenpiteitä seurataan ja arvioidaan systemaattisesti. Vaikuttavuuden arviointi mahdollistaa suunnanmuutokset, opetusten tunnistamisen ja onnistuneiden käytäntöjen laajentamisen.

Turvallisuusohjelma on oppiva kokonaisuus, joka kehittyy toimintaympäristön mukana.

Näiden menestystekijöiden varaan rakentuva turvallisuusohjelma vahvistaa Vantaan kykyä vastata nykyisiin ja tuleviin turvallisuushaasteisiin. Tavoitteena ei ole vain häiriöiden ja rikollisuuden vähentyminen, vaan arjen turvallisuuden, luottamuksen ja yhteisöllisyyden kestävä vahvistuminen osana kaupungin pitkän aikavälin kehitystä.

4. Ohjelman tavoitteet

4.1. Muutoksen osa-alue 1: Lasten ja nuorten turvallisuuden kokemuksen ja tulevaisuudenuskon vahvistaminen

Turvallisuusohjelman keskeinen tavoite lasten ja nuorten osalta on vahvistaa heidän kokemustaan turvallisuudesta ja vähentää näköalattomuuden tunnetta. Turvallisuus ei ole vain rikosten tai häiriöiden poissaoloa, vaan ennen kaikkea arjen kokemusta. Kaupunkiympäristö on ennakoitava, yhteisöt tukevat hyvinvointia ja tulevaisuus näyttää mahdolliselta. Kun lapset ja nuoret kokevat tulevansa nähdyiksi, kuulluiksi ja arvostetuiksi omassa elinympäristössään, myös luottamus yhteiskuntaan ja muihin ihmisiin vahvistuu.

Tavoitteeseen päästään vahvistamalla lasten ja nuorten yhteisöjä ja niiden elinvoimaa. Merkitykselliset yhteisöt tarjoavat turvaa, osallisuutta ja mahdollisuuden kasvaa sekä toimia omana itsenään. Kaupungin roolina on luoda edellytyksiä sille, että lapset ja nuoret voivat rakentaa yhteisöjään, toteuttaa aloitteitaan ja vaikuttaa omaan ympäristöönsä. Yhteisöllisyys toimii samalla keskeisenä ennaltaehkäisevänä voimana turvattomuuden, yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden kokemuksia vastaan.

Turvallisuuden kokemusta heikentäviin ilmiöihin puututaan määrätietoisesti. Kiusaaminen on yksi merkittävimmistä lasten ja nuorten

arjen turvattomuutta aiheuttavista tekijöistä, ja siihen puuttuminen edellyttää suunnitelmallisia, vaikuttavia ja seurattavia toimenpiteitä. Tavoitteena on varmistaa, että kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen ovat systemaattisia ja että toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan jatkuvasti lasten ja nuorten kokemusten perusteella. Kaupunki edistää keinoja tehdä yhteistyötä sosiaalisen median negatiivisten turvallisuuteen vaikuttavien haittailmiöiden vähentämiseksi esimerkiksi kansallisten toimijoiden kanssa.

Fyysinen ympäristö on keskeinen osa turvallisuuden kokemuksesta. Kaupunkitilaa kehitetään korjaamalla ja parantamalla niitä paikkoja, jotka lapset ja nuoret kokevat turvattomiksi. Erityistä huomiota kiinnitetään arjen liikkumisreitteihin, vapaa-ajan ympäristöihin ja kokoontumispaikkoihin. Ympäristön kehittäminen tehdään yhteistyössä lasten ja nuorten kanssa, jotta ratkaisut vastaavat todellisiin tarpeisiin ja kokemuksiin.

Samanaikaisesti turvallisuutta vahvistetaan rakentamalla tulevaisuususkkoa. Kaupunki luo edellytyksiä paikallista kulttuuria rakentaville, alueiden vetovoimaa lisääville toiminnoille ja konsepteille. Positiivinen, näkyvä ja yhteisesti tuotettu kulttuuri vahvistaa identiteettiä, lisää ylpeyttä omasta asuinalueesta ja luo myönteisiä tulevaisuusnäköaloja. Näin turvallisuus rakentuu paitsi suojan myös merkityksen ja mahdollisuuksien kautta.

Tavoitteet:

Lasten ja nuorten turvallisuuden kokemus vahvistuu ja näköalattomuus vähenee.

Keskeisimmät **ohjelmakauden tavoitteet**, jotka edistävät turvallisuusohjelman osa-aluetta lapset ja nuoret ovat:

- **Lasten ja nuorten yhteisöt ovat vahvoja, kasvavia ja toimintakykyisiä**, ja ne tukevat osallisuutta, yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä myönteistä identiteetin rakentumista.

- **Kiusaaminen vähenee ja siihen puututaan järjestelmällisesti ja vaikuttavasti**, ja käytettyjen toimien vaikutuksia seurataan säännöllisesti.
- **Kaupunkitila koetaan lasten ja nuorten arjessa turvallisemmaksi**, kun turvattomiksi koetut paikat on korjattu ja kehitetty vastaamaan heidän tarpeitaan.
- **Paikallinen kulttuuri ja vetovoima vahvistuvat**, kun lapsille ja nuorille on tarjolla mahdollisuuksia sekä tukirakenteita alueellista kulttuuria rakentaville ja yhteisöllisille toiminnoille ja konsepteille.

4.2. Muutoksen osa-alue 2: Asukkaille turvallinen, toimiva ja viihtyisä kaupunkitila

Turvallisuusohjelman keskeinen tavoite asukkaiden ja kaupunkitilan osalta on, että kaupunkitila koetaan Vantaalla turvallisena, toimivana ja viihtyisenä kaikissa arjen tilanteissa. Turvallisuuden kokemus syntyy siitä, että kaupunkiympäristö on ennakoitava, hyvin hoidettu ja elävä paikka, jossa liikkuminen, oleskelu ja kohtaaminen tuntuvat luontevilta eri vuorokaudenaikoina. Samalla vahvistuu mielikuva Vantaasta turvallisena ja vetovoimaisena kaupunkina niin asukkaiden kuin kaupungissa vierailevien silmissä.

Erityistä huomiota kiinnitetään asemaseutuihin, jotka ovat keskeisiä solmukohtia liikkumiselle, palveluille ja kaupunkielämälle. Asemaseutujen turvallisuus ja koettu hallittavuus vaikuttavat voimakkaasti koko kaupungin turvallisuusmielikuvaan. Tavoitteena on, että asemaseutuja kehitetään aktiivisiksi, valaistuiksi ja selkeiksi ympäristöiksi, joissa häiriöihin puututaan ennaltaehkäisevästi ja joissa läsnäolo, toiminta ja kaupunkielämä lisäävät koettua turvallisuutta. Asemaseutujen turvallisuuden parantamiseen kohdennetuilla rahoilla toteutetaan konkreettisia toimenpiteitä turvallisuuden parantamiseksi ja laajennetaan esimerkiksi järjestyksenvalvontaa.

Kaupunginosien viihtyisyys on keskeinen osa arjen turvallisuutta. Siisteys, kunnossapito, esteettömyys, valaistus, viheralueet ja ympäristön laatu vaikuttavat suoraan siihen, miten asukkaat kokevat oman elinympäristönsä. Turvallisuusohjelmassa kaupunkitilan kehittäminen nähdään kokonaisuutena, jossa fyysiset ratkaisut, käyttö ja asukkaiden kokemukset ovat keskeisiä onnistumistekijöitä. Kaupunginosia kehitetään yhteistyössä asukkaiden kanssa, huomioiden erityisesti paikat ja tilanteet, jotka koetaan turvattomiksi. Ilkivaltaan, roskaamiseen, häiriökäyttäytymiseen ja ympäristön epäsiisteyteen puututaan nopeasti. Rikotut ikkunat, töhryt ja muut ilkivallan jäljet korjataan mahdollisimman pian. Kaupungin vastuulla olevien, turvallisuuteen liittyvien havaintojen ilmoituskäytäntöjä kehitetään ja varmistetaan nopea reagointi tehtyihin ilmoituksiin. Työssä otetaan huomioon myös sukupuolittuneet turvallisuuskokemukset ja –ratkaisut.

Päihteisiin liittyviin haittoihin puututaan määrätietoisesti yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden kumppaneiden kanssa. Päihdehaittojen vähentäminen tukee sekä yksilöiden hyvinvointia että kaupunkitilan turvallisuutta, vähentäen häiriöitä ja parantaen yhteistä arjen kokemusta. Yhteistyö perustuu sekä ennaltaehkäisyyn että arjen tilanteisiin reagoimiseen.

Turvallisuuden kokemus rakentuu myös tiedosta ja mielikuvista. Kaupunki vahvistaa asukkaiden turvallisuudentunnetta aktiivisella, avoimella ja positiivisesti erottautuvalla viestinnällä. Tuomalla esiin onnistumisia, kehitystyötä ja konkreettisia parannuksia rakennetaan luottamusta ja vahvistetaan mielikuvaa Vantaasta turvallisena, aktiivisesti kehittyvänä kaupunkina. Viestinnässään kaupunki pyrkii myös vähentämään ennakkoluuloja ja torjumaan rasismia ja syrjintää.

Tavoitteet:

Asukkaat kokevat kaupunkitilan turvallisena. Mielikuva Vantaasta turvallisena paikkana paranee.

Keskeisimmät **ohjelmakauden tavoitteet**, jotka edistävät asukkaiden ja kaupunkitilan osa-aluetta ovat:

- **Asemaseutujen turvallisuus on parantunut**, ja ne koetaan viihtyisinä, valaistuina ja hyvin hallittuina paikkoina, joissa liikkuminen ja oleskelu on turvallista eri vuorokaudenaikoina.
- **Kaupunginosien viihtyisyys ja koettu turvallisuus ovat vahvistuneet**, kun siisteyteen, kunnossapitoon, valaistukseen, viheralueisiin ja kaupunkitilan laatuun panostetaan kokonaisvaltaisesti ja asukkaiden kokemuksia hyödyntäen.
- **Päihdehaitat ovat vähentyneet ja niiden vaikutus kaupunkitilan turvallisuuteen pienentynyt**. Tiivis yhteistyö hyvinvointialueen ja poliisin kanssa tukee sekä ennaltaehkäisyä että arjen häiriöiden hallintaa.
- **Asukkaiden turvallisuuden tunne ja luottamus vahvistuvat**, kun kaupunki viestii aktiivisesti ja läpinäkyvästi turvallisuustyöstä, onnistumisista ja kehityksestä sekä erottautuu myönteisesti turvallisena ja toimivana kaupunkiympäristönä.

4.3. Muutoksen osa-alue 3: Palveluiden ja henkilöstön turvallisuuden ja valmiuksien kehittäminen

Turvallisuusohjelman keskeinen tavoite palveluiden ja henkilöstön osalta on vahvistaa henkilöstön turvallisuuden kokemusta sekä parantaa valmiuksia toimia häiriötilanteissa ja arjen poikkeamissa. Turvallinen palvelutuotanto edellyttää, että henkilöstö kokee olonsa turvallisiksi työssään ja luottaa siihen, että organisaatiossa on selkeät mallit, toimivat tukirakenteet ja yhteinen ymmärrys siitä, miten erilaisiin tilanteisiin reagoidaan ja miten niitä voisi ennakoida ja ennalta estää.

Turvallisuutta rakennetaan ennakoinnalla. Palveluihin kehitetään malli, joka tunnistaa turvallisuusriskit ja poikkeamat varhaisessa vaiheessa ja mahdollistaa nopean ja tarkoituksenmukaisen puuttumisen. Ennakointi ja selkeät toimintamallit vähentävät epävarmuutta, tukevat henkilöstön päätöksentekoa ja ehkäisevät tilanteiden kärjistymistä. Tavoitteena on, että turvallisuuspoikkeamat käsitellään järjestelmällisesti, oppien ja toimintaa jatkuvasti kehittäen. Samalla kehitetään kaupungin kyvykkyyttä toimia ennakoiden ja tunnistaa asioiden vaikutusketjuja jo etukäteen. Kehitystyön kautta kaupungin ennakointi työote ja kyvykkyys kasvaa.

Henkilöstön osaaminen on keskeinen turvallisuuden perusta.

Turvallisuusohjelmassa vahvistetaan henkilöstön turvallisuusosaamista ja valmiuksia kohdata arjen haastavia tilanteita eri palveluissa. Tämä tarkoittaa sekä käytännön toimintaohjeiden selkeyttämistä että osaamisen ja varmuuden lisäämistä tilanteissa, joissa kohdataan uhkaa, häiriöitä tai epävarmuutta. Kun henkilöstö tietää, miten toimia ja mistä saa tukea, myös turvallisuuden kokemus vahvistuu. Ohjelmassa keskitytään niihin kriittisiin kohtiin, joihin olemassa oleva turvallisuussuunnittelu ja koulutus ei toistaiseksi ole löytänyt ratkaisuita.

Tavoitteet:

Henkilöstön turvallisuuskokemus ja valmiudet toimia palveluiden häiriötilanteissa paranee.

Keskeisimmät **ohjelmakauden tavoitteet**, jotka edistävät palvelut ja henkilöstö osa- aluetta ovat:

- **Palveluissa on käytössä ennakointi ja nopean puuttumisen toimintamalli**, joka tunnistaa turvallisuuspoikkeamat varhaisessa vaiheessa ja varmistaa johdonmukaisen ja vaikuttavan reagoinnin häiriötilanteissa.
- **Henkilöstön turvallisuusosaaminen ja valmiudet arjen tilanteissa ovat vahvistuneet**, ja henkilöstö kokee pystyvänsä toimimaan

turvallisesti ja luottavaisesti myös haastavissa ja poikkeavissa tilanteissa.

5.Strateginen yhteys ja raja

5.1. Kytkentä kaupunkistrategiaan

Turvallisuusohjelma toteuttaa Vantaan kaupunkistrategian 2026–2029 tavoitteita. Kokonaisuudessaan ohjelma kytkeytyy moniin strategisiin päämääriin ja tavoitteisiin:

Hyvän elämän Vantaa

- Vahvistamme yhteisöllisyyttä
- Lisäämme kaupunkikeskusten viihtyisyyttä
- Parannamme turvallisuutta

Tasapainoisen kasvun Vantaa

- Pysäytämme alueellisen eriytymisen
- Varmistamme kotoutumisen
- Nostamme työllisyyttä ja koulutustasoa

Ohjelmassa pyritään löytämään keskeisimpiä suoria tai välillisiä vaikuttavia toimenpiteitä todettuihin turvallisuushaasteisiin.

5.2. Vaikuttavuus

Ohjelman vaikuttavuutta arvioidaan:

- strategisten vaikutusmittareiden avulla
- taloudellisen vaikuttavuuden ja tuottavuuden näkökulmasta
- suhteessa kaupunkistrategian tavoitteisiin

Vaikuttavuutta arvioidaan eri tasoilla:

- Toimenpidekokonaisuuksien ja yleisen yhteiskunnallisen kehityksen vaikutukset kohdekaupunginosien kehitykseen.
- Kaupungin palveluiden oikeanlainen kohdentuminen ja vaikuttavuus suhteessa kyseisen kaupunginosan tarpeisiin.
- Henkilöstön turvallisuudenkokemus
- Yksittäisten toimenpiteiden vaikutus- ja vaikuttavuusanalyysit

5.3. Ohjelman rajaus ja suhteet muihin ohjelmiin

Ohjelmassa keskitytään erityisesti niihin toimiin ja toimintamallien kehittämiseen, joilla voidaan saada aikaan konkreettista ja myönteistä muutosta kuntalaisten turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen. Tavoitteena on vahvistaa vaikuttavuutta kohdentamalla toimenpiteet huolella valittuihin kokonaisuuksiin.

Turvallisuusohjelma ei kuvaa kattavasti kaupungin päivittäistä, lakisäateistä tai vakiintunutta turvallisuustyötä. Sen sijaan ohjelma rajautuu valittuihin painopisteisiin ja kehittämiskohteisiin, joissa kaupungin omalla toiminnalla, palveluilla ja yhteistyöllä on arvioitu olevan suurin vaikuttavuus. Näin ohjelma toimii strategisena ohjausvälineenä, joka täydentää kaupungin normaalia toimintaa ja kohdistaa huomion tulevien vuosien kannalta kriittisimpiin muutostarpeisiin. Samalla se vahvistaa kaupungin roolia aktiivisena turvallisuuden edistäjänä arjen toimintaympäristöissä.

Kaupungilla on turvallisuuteen liittyvää perustekemistä, joka on osa normaalia toimintaa ja lakisäateisiä velvoitteita, kuten valmiussuunnittelu ja riskienhallinta. Lisäksi eri toimialoilla tehdään runsaasti turvallisuustavoitteisiin liittyvää työtä. Kaikki tämä tekeminen ei kuitenkaan ole osa turvallisuusohjelmaa, ellei se kytkeydy ohjelman yhteisiin painopisteisiin ja kokonaisuuteen.

Useat ohjelman teemat linkittyvät suoraan toimialojen perustehtäviin. Esimerkiksi kiusaamisen ehkäisy on olennainen osa kasvatuksen ja opetuksen työtä, ja nuorisoriikollisuuden ehkäisy kuuluu nuorisotyön ja

etsivän nuorisotyön ydintoimintaan. Kaupunkiympäristön toimialalla turvallisuutta edistävää perustekemistä ovat muun muassa kaupunkiympäristöön, valaistukseen ja asemaseutuihin kohdistuvat toimenpiteet.

Ohjelmalla on kytkentöjä moniin muihin ohjelmiin, mutta turvallisuusohjelman raja-alue on selkeä, koska se tutkii kysymyksiä vain turvallisuuden näkökulmasta. Toisaalta turvallisuushaasteet ja kysymykset voivat liittyä alueellisen kehityksen kysymyksiin (Myönteisen aluekehityksen ohjelma) ja toisaalta taas kaupunkiturvallisuuden kysymyksiin, josta tulee vahva kytkentä esimerkiksi elinvoima- ja työllisyysohjelmaan. Raja-alue tulee kuitenkin selkeästi turvallisuusohjelman kautta, joten ohjelman tehtäväksi anto on varsin selvä.

5.4. Ohjelma osana strategista muutosta

Vantaan kaupungin turvallisuusohjelma määrittelee kaupungin turvallisuustyön strategisen painopisteen. Turvallisuusohjelman tehtävänä on tuoda perustekemisiin strategista näkökulmaa: vahvistaa poikkihallinnollista yhteistyötä, kohdentaa kehittämistä valittuihin teemoihin ja varmistaa, että kaupungin toimenpiteet muodostavat vaikuttavan ja yhteen nivoutuvan kokonaisuuden.

Kaupungissa turvallisuuteen ja valmiuteen liittyvissä kysymyksissä turvallisuussuunnittelu ja valmiusohje ovat keskeisimmät ohjelmaan olennaisesti liittyvät asiakirjat. Strategiset ohjelmat ovat kuitenkin muutosohjelmia, joten turvallisuusohjelma keskittyy niihin keskeisiin tunnistettuihin turvallisuuskysymyksiin, joihin tulisi löytää ratkaisuita ja saada muutos. Näin ollen ohjelmassa tiedostetaan ja tunnistetaan kaupungin muukin turvallisuuteen liittyvä tekeminen, mutta ohjelman tavoitteiden kärki on selkeästi kapeampi.

6. Tilannekuva ja tietopohja

6.1. Tilannekuvan ja tietopohjan päivitys

Ohjelmassa hyödynnetään rikos- ja häiriötilannetta koskevaa tietoa, palveluiden turvallisuushavaintoja, henkilöstön kokemuksia sekä asukkaiden koettua turvallisuutta koskevaa tietoa. Tilannekuvaa ja tietopohjaa rakennetaan jatkuvasti. Uusia tietolähteitä rakentuu ja dataa analysoidaan kokonaisuutena aina kun uutta tietoa tulee saataville. Päättäjille kerrotaan puolen vuoden välein kehityssuunnista niitä parhaiten kuvaavilla mittareilla.

6.2. Avainindikaattorit

Keskeisimmät avainindikaattorit vaihtelevat hieman osa-alueittain. Isossa kuvassa keskeisimmät mittarit ovat rikollisuuskehitys, häiriötilanteet ja asukkaiden ja henkilöstön turvallisuudentunne.

- Kaupunkitilassa näkyvän rikollisuuden kehittyminen
- Nuorisorikollisuuden kehitys
- Häiriökäyttäytyminen ja palveluiden häiriötilanteet
- Asukkaiden ja henkilöstön turvallisuuden tunteen kehittyminen
- Usein kiusatuksi joutuneiden oppilaiden osuuden kehittyminen perusopetuksessa